

Verkiezingsprogramma 2010 – 2014

Geen sloop, maar bouwen - Geen beloften, maar daden!

Burgers van Delfzijl moeten nu en in de toekomst kunnen blijven rekenen op een verantwoord aanbod van wonen, werken, welzijn en zorg. Wij doen geen beloften, maar laten zien waar Sociaal Delfzijl voor staat.

Sekretariaat:

Oranjestraat 36 – 9934 BB Delfzijl

INHOUDSOPGAVE

1. Sociale en Maatschappelijke voorzieningen	3
• Uitgangspunten	3
• Actiepunten	4
2. Het bestuur van de gemeente	6
• Burgemeester en wethouders	6
• De gemeenteraad	6
• De ambtelijke organisatie	7
3. Economie en Werk	8
• Uitgangspunten	
• Actiepunten	
4. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	12
• Uitgangspunten	
• Actiepunten	
5. Openbare orde, Verkeer en Veiligheid	14
• Uitgangspunten	
• Actiepunten	
6. Onderwijs en Sport	16
• Uitgangspunten	
• Actiepunten	
7. Gemeente financiën	17
• Actiepunten	

1. Sociale en maatschappelijke voorzieningen

Uitgangspunten

De bevolkingsontwikkeling van Delfzijl en Regio baart ons zorgen. De prognoses wijzen op een toekomstige afname van de bevolkingsomvang. Wat vaststaat, is dat wij moeten blijven investeren in goede sociale en maatschappelijke voorzieningen om Delfzijl aantrekkelijk te houden om te wonen en te recreëren. Wonen, werken, welzijn en zorg moeten in samenhang met elkaar gezien worden. Niet alleen voor mensen die zich deze voorzieningen kunnen veroorloven, maar in het bijzonder voor mensen die extra ondersteuning nodig hebben. Sociaal Delfzijl wil een leefbaar Delfzijl ook voor mensen die aan de kant staan, gehandicapt zijn en die buiten de boot dreigen te vallen. De groei van het aantal kwetsbare personen moet worden tegen gegaan. Sociaal Delfzijl wil continue aandacht voor maatschappelijke ondersteuning via welzijnsinstellingen, sociale dienst, onderwijsinstellingen, zorginstellingen en zelforganisaties. Sociaal Delfzijl wil een zichtbare spoor van samenwerking tussen alle sociaal en maatschappelijke voorzieningen in Delfzijl. Een spoor gericht op maatschappelijke participatie van burgers in brede zin.

Om de afname van de bevolking tegen te gaan moet meer aandacht zijn voor jongeren en jonge gezinnen. De ontgroening van Delfzijl moet worden tegengegaan. De trek van veel jongeren uit de regio moet worden tegengegaan. Daarom moet er speciale aandacht komen voor voorzieningen gericht op wonen, studeren en werken. Concreet gaat het om meer onderwijsvoorzieningen, meer sportvoorzieningen, meer recreatieve, meer vrijetijdsvoorzieningen en meer culturele voorzieningen. Sociaal Delfzijl wil speciale aandacht voor de woonwensen van jongeren.

Ouderen moeten een volwaardige en zoveel mogelijk zelfstandige plaats in Delfzijl hebben. Ouderenorganisaties en andere daarvoor aangewezen instanties kunnen daarbij helpen. Het voortzetten van het beleid van Steunstees in kleine kernen dient voortgang te vinden. Hierdoor kan voorkomen worden dat ouderen en hulpbehoevenden in een sociaal isolement terecht komen.

Bekeken moet worden op welke wijze wet en regelgeving eerder stimulerend dan afbrekend kan werken op het op peil houden van het voorzieningen niveau voor ouderen. Bijvoorbeeld maaltijdvoorzieningen, zelfstandige woonvormen, intramurale voorzieningen, alarmsystemen, thuiswoonvoorzieningen, tijdelijke verzorging bij ziekte enz.

Sociaal Delfzijl is voorstander van een leefbaar platteland. Het behoud van voorzieningen in de dorpen moet in de komende raadsperiode de aandacht blijven hebben. Vooral voorzieningen gericht op zorg en op het toegankelijk en bereikbaar houden van het platteland. Verder moet de rust, identiteit en waardevolheid van de natuur en het landschap zo goed mogelijk bewaard blijven.

Speciale aandacht moet uitgaan naar de grote groep uit Delfzijl die rond of onder het sociale minimum leven. Onbedoelde effecten van de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand moeten worden tegengegaan. Waar de Rijksoverheid onvoldoende maatregelen neemt moet de gemeente aanvullend optreden. Sociaal Delfzijl wil binnen de wettelijke kaders een ruimhartig en rechtvaardig beleid voor deze groep. Bijvoorbeeld voor de mensen die in armoede moeten leven zoals alleenstaande ouders met kinderen, dak- en thuislozen en de groep minima.

Kortom, de opdracht van de gemeentelijke overheid is om burgers, die moeite ondervinden vanwege een handicap, vanwege ouderdom, vanwege werkloosheid, vanwege de buitenlandse afkomst of anderszins te ondersteunen om volwaardig te kunnen participeren in Delfzijl. De opdracht van de gemeentelijke overheid is ook om onderlinge solidariteit te stimuleren en mensen instaat te stellen om voor elkaar op te komen. De opdracht is ook om nieuwe burgers, nieuw arbeidspotentieel en jongeren aan Delfzijl te binden.

Actiepunten

- De gemeente draagt er zorg voor dat er voldoende opvangplaatsen zijn voor kinderen met een sociaal medische indicatie.
- De kwaliteit van de kinderopvang moet gewaarborgd zijn op het gebied van hygiëne en veiligheid. De GGD moet hier een grote rol in spelen.
- De gemeente gaat samen met anderen gemeenten een offensief starten tegen armoede.

De mogelijkheden van het participatiefonds worden beter onder de aandacht gebracht van de mensen voor wie het bedoeld is. Vaak is er bij de mensen voor wie het bedoeld is nog steeds te weinig bekend over wat er nog mogelijk is. Kortom we zorgen er als gemeente voor dat het niet-gebruik van dit fonds (deze voorzieningen) zo minimaal mogelijk is.

- Door landelijke regelgeving wordt de Wet Werk en Bijstand steeds verder uitgemolken. Diverse vormen van individuele bijzondere bijstand zijn al afgeschaft. Wij pleiten dan ook voor de invoering van een gemeentelijk Sociaal Fonds. Dit fonds heeft als doel om het lokaal Sociaal Beleid beter vorm te geven. Bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van budget voor vervanging van duurzame gebruiksgoederen bij mensen die als gevolg van landelijke maatregelen in de knel komen. De criteria hiervoor dienen zo helder en ruimhartig mogelijk te zijn.
- Er komt een klantvriendelijk (toegankelijk en eenvoudig te bereiken) loket voor mensen met een laag inkomen die hulp zoeken bij het invullen van formulieren voor allerlei voorzieningen en aanvragen.
- Er komt een verruiming van de kwijtscheldingsregelingen van gemeentelijke lasten. Cliënten die langere tijd afhankelijk zijn van sociale zaken hoeven niet elk jaar opnieuw aan te vragen, de kwijtschelding gebeurt automatisch via de administratie van de dienst.
- De afhandelingstermijnen voor uitkeringsaanvragen worden ingekort naar max. 4 weken.
- De afhandelingcapaciteit voor schuldhulpverlening wordt verhoogd.
- De gemeente gaat duidelijke afspraken maken met woningbouwcorporaties en energiebedrijven om huisuitzettingen en afsluitingen zo veel mogelijk te voorkomen.

- De gemeente gaat beter preventief werken als het gaat om het opleggen van strafkortingen. Er wordt beter rekening gehouden met de omstandigheden en mogelijkheden van de individuele cliënt. En problemen worden in een vroeg stadium aangepakt.
- De controle op de uitvoering van de WSW wordt verscherpt naar beter maatwerk voor de groep waarvoor de WSW is bedoeld n.l. mensen met een handicap die geen plekje kunnen vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Gebruik maken van de Sociale werkplaats door andere doelgroepen, bijvoorbeeld voor re-integratieactiviteiten, mag nooit ten koste gaan van de eigenlijke doelgroep.
- Ouderen die zelfstandig willen blijven wonen, krijgen speciale aandacht. Zij zullen beter worden ondersteund en geholpen om daarbij te kunnen profiteren van verschillende voorzieningen. Ook de voorlichting hierover zal worden verbeterd.
- Racisme en discriminatie moeten worden tegengegaan. De onderliggende houding van de relatie met mensen die een andere etnische achtergrond hebben moet één zijn van wederzijdse begrip en respect. Begrip en respect begrijpen en respecteren. De overheid heeft hier een taak, maar ook individuen en groepen in de samenleving hebben hun verantwoordelijkheid in deze te nemen.

2. Het bestuur van de gemeente

Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat de kennis en mondigheid van de burgers anno 2010 is toegenomen. Het gezag van de overheid is daarom al lang niet meer vanzelfsprekend. De betrouwbaarheid van de overheid is daarom van groot belang. Burgers mogen kritisch zijn over het functioneren van de politiek en over de besteding van belastinggeld. Burgers hebben recht op een Sociaal gerichte college en op klantgerichtheid van de overheidsbureaucratie. Burgers, organisaties en bedrijven hebben ook een eigen verantwoordelijkheid. Het bestuur van de gemeente moet daarom middenin de maatschappij staan om de meningen van burgers te kunnen horen. Niet alleen van georganiseerde belangenverenigingen, maar ook opvattingen van minder goed georganiseerde burgers. Sociaal Delfzijl is een politieke partij die mede opkomt voor mensen die het zonder steun van de overheid niet kunnen redden.

Actiepunten

- Vergroten van de wederzijdse betrokkenheid tussen bestuur en burgers;
- Speciaal opkomen voor mensen die het zonder overheidssteun niet redden.

Burgemeester en wethouders

Burgemeester en wethouders moeten een duidelijk sociaal profiel hebben. In hun optreden moeten zij hun verantwoordelijkheden serieus nemen en vooral geloofwaardig en transparant zijn. Zij moeten bereid zijn om verantwoording af te willen leggen van hun handelingen en besluitvorming. Het gaat om het dienen van het algemeen belang en het dienen van belangen van achtergestelde groepen. De bevoegdheden binnen de gemeente en die tussen Burgemeester, Wethouders en Raad moeten duidelijk zijn en goed worden nageleefd. Delfzijl is geen eiland maar moet waar nodig en mogelijk samenwerken met de Provincie en het Rijk. Samenwerking moet ook waar nodig en mogelijk zijn tussen publieke en private organisaties. Het onderscheidt tussen, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van al deze mogelijke samenwerkingspartners moet duidelijk blijven.

Actiepunten

- Een duidelijk sociaal profiel voor Burgemeester en Wethouders;
- Sneller verantwoording afleggen over handelen;
- Een verantwoordelijke, geloofwaardig en transparant bestuur.

De gemeenteraad

Sociaal Delfzijl is voorstander van een open werkwijze van de gemeenteraad. Het gaat ons om het adequaat functioneren van de gemeenteraad. Het is daarom belangrijk dat fracties ook al zijn zij overtuigd van hun eigen programmapunten, dan nog, of misschien wel juist dan, deze

voortdurend aan een kritische beschouwing en discussie moeten onderwerpen. Verder is het belangrijk om open te zijn over dilemma's en tijdig verantwoording af te leggen. Wel is en blijft de gemeenteraad het hoofd van de gemeente. De raad is dus het kaderstellende, het controlerende en het eindverantwoordelijke orgaan. Het gaat dus niet om alleen maar goed en af te keuren wat het college aanbiedt, maar de raad moet wat buiten leeft naar binnen kunnen brengen in de vorm van het aanreiken van kaders aan het College. Vervolgens moet de raad weer goed controleren wat het College hiermee doet.

Actiepunten

- Meer zelfreflectie van de Raad;
- Meer openheid en transparantie naar de burgers;
- Een kaderstellende, controlerende en daadkrachtige raad.

De ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie van Delfzijl moet in staat zijn om in iedere raadsperiode kritisch naar zichzelf te kijken. Het stimuleren van zelfregulering is belangrijk. Wat eerder goed werkte, hoeft tegenwoordig niet meer de juiste manier te zijn. Er moet altijd worden gekeken wat in de huidige tijd beter kan. Bureaucratie en verstarring moeten worden tegengegaan. Het leren van anderen moet gestimuleerd worden. Regionale, intergemeentelijke en internationale samenwerking moet bevorderd worden. Bijvoorbeeld grensoverschrijdende economische samenwerking en stedenbanden.

De ambtelijke organisatie mag niet te los komen te staan van de samenleving en de politiek. Klantvriendelijkheid is een vereiste. Er moet voldoende aandacht zijn voor de dagelijkse en de praktische problemen en vragen van burgers. Er dient permanent gestreefd te worden om geschikte medewerkers voor bepaalde functies bij de gemeente te vinden. Meer mobilisatie is gewenst. Het is daarom noodzakelijk om meer jongeren op te nemen in de gemeentelijke organisatie. Bestaand personeel moet gestimuleerd worden tot betere scholing en ontplooiing. Sociaal Delfzijl wil meer investeren in de kwaliteit van het ambtelijk personeel, waardoor minder extern behoeft te worden ingekocht.

Er moeten goede arbeidsvoorwaarden zijn en die mogen geen belemmering zijn voor het aantrekken van goed personeel. Sociaal Delfzijl wil een goed systeem van interne mobiliteit van medewerkers.

Actiepunten

- Meer zelfregulering in de ambtelijke organisatie;
- Meer doorstroming;
- Minder bureaucratie, meer transparantie;
- Meer jongeren in de ambtelijke organisatie;
- Minder inhuren van externe bureaus;
- De gemeente kent geen "gouden handdrukken".

3. Economie en Werk

Uitgangspunten

Delfzijl kent met de Eemsdelta één van de vijf sterkst groeiende economische regio's van Nederland. Deze economische kansen zijn tot nu toe nog onderbenut gebleven. Sociaal Delfzijl wil beter beleid om deze kansen te benutten. Een beleid in samenwerking met het Rijk, de Provincie en de omliggende gemeenten. Een sterke verbetering van de verbinding met de stad Groningen en met Duitsland is noodzakelijk. De inzet op kansrijke sectoren als industrie en dienstverlening is noodzakelijk. Energie en Zeevaart lijken eveneens kansrijk. Een betere benutting van de mogelijkheden voor toerisme is gewenst. Zo zijn er genoeg economische mogelijkheden voor Delfzijl en de Regio. Sociaal Delfzijl wil daarom een gericht beleid om nieuwe werknemers aan Delfzijl te binden. De kansen voor nieuwe bedrijfsvestigingen in de Eemsdelta Regio moeten worden benut.

Uitgangspunt voor Sociaal Delfzijl is te streven naar een 24 uur economie waarbij wel verantwoord maatschappelijk handelen noodzakelijk is. Handelen door rekening te houden met zaken als duurzaamheid, milieuvriendelijkheid en energiezuinigheid. Verder een redelijke balans tussen werken en vrije tijd.

De gemeente (de overheid) dient zowel te zorgen voor eigen werkgelegenheid en voor een stimulerende rol in de samenleving op het gebied van het bevorderen en het behoud van de werkgelegenheid. Bedrijven in de Eemsdelta Regio kunnen niet beschikken over voldoende geschoold personeel. Er is vraag naar nieuw personeel als gevolg van pensionering. Er is een toenemende vraag naar personeel in de zorg. Er zijn personeelstekorten in de techniek. Er zijn kansen voor het toerisme. Delfzijl biedt mogelijkheden voor de zeevaart. Dit alles biedt kansen voor een groei van het arbeidspotentieel. Een samenhangend beleid van de gemeente in samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en corporaties kan inspelen op deze kansen. Een samenwerking met naburige gemeenten en provincie vergroot eveneens de kansen op succes. Sociaal Delfzijl wil voortgaan met samenwerking in Deal verband. Sociaal Delfzijl wil sneller stappen zetten om een gezamenlijk arbeidsmarktbeleid te voeren. Een dergelijk beleid gaan wij propageren en uitvoeren. De kansen zijn er niet alleen voor goed bemiddelbaren, maar ook voor moeilijk bemiddelbaren.

Om ook moeilijk bemiddelbaren aan het werk dan wel actief te krijgen is het belangrijk om in de komende jaren nadrukkelijker het bedrijfsleven in Delfzijl en Regio te versterken. Sociaal Delfzijl wil vooral kijken naar een versterking van het MKB in Noord Groningen. Hierbij wordt gedacht aan meer samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, gemeenten en provincie.

Er wordt ook gedacht aan meer praktische ondersteuning van ondernemers die willen investeren in Delfzijl. De lange weg om vergunningen te krijgen door allerlei niet noodzakelijke belemmeringen dient weg genomen te worden. Speciale projecten om werklozen en minder goed bemiddelbaren aan het werk te helpen zijn noodzakelijk. Het Werkplein, de Gemeente en de Sociale werkplaats dienen zich beter af te stemmen op een goede publiek/private samenwerking.

De Horeca en Middenstand komen er nog veel te bekaaid af in Delfzijl en Regio. Daar moet snel verandering in komen. Ondernemers in deze sector worden te veel aan het lijntje gehouden en beperkt door allerlei regels en maatregelen door de gemeente bedacht. Het afhandelen van aanvragen om een vergunning kan soms maanden duren. De bureaucratie ten top in Delfzijl. Sociaal Delfzijl wil af van maatregelen die belemmerd werken voor de uitoefening van een goed ondernemerszin. Weg met te veel betutteling in deze sector. Meer overleg, meer samenhang met aanverwante sectoren en goede afspraken over veiligheid en het dragen van individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het horecabeleid kan het beste in samenwerking met Appingendam. Er moet naast een goed horecabeleid voor het centrum ook mogelijkheden komen voor meer buurtcafés.

Kortom, bevordering van de economische ontwikkeling dient in dienst te staan van het scheppen van meer werkgelegenheid in Delfzijl, van het bevorderen van de groei van de bevolking, van het scheppen van meer en adequate voorzieningen in de Regio, van het leefbaar houden van het platteland, van het ontwikkelen van een bloeiende middenstand, van het zorgen dat niemand aan de kant staat in Delfzijl.

Actiepunten

- Er komt een inventarisatie van alle betuttelende maatregelen die ondernemers in de weg zitten en een actieplan om deze maatregelen ongedaan te maken.
- Sociaal Delfzijl wil meer buurtcafés.
- Er komt speciaal aanvullend arbeidsmarktbeleid in samenhang met maatregelen die de regionaal economische structuur en positie van Delfzijl versterken. Een beleid dat gericht is op Werk voor velen en participatie voor allen.
- Meer betrokkenheid van ondernemers bij de planvorming, parkeerbeleid en economische klimaatversterking van Delfzijl.
- Voortzetten van het beleid om voldoende hoogwaardige bedrijfsterreinen te ontwikkelen met duurzaamheid als uitgangspunt en het revitaliseren van oude terreinen.
- Speciale aandacht in deze raadsperiode voor het uitbreiden van de mogelijkheden die het toerisme biedt. Een planmatige aanpak van deze sector.

- Verdergaande aandacht en steun voor het behoud van een agrarische sector in de regio. Samenwerking en waar mogelijk ondersteuning vanuit de gemeente staat voorop. Te denken valt aan welwillende en goede begeleiding bij het aanvragen van subsidies, het verstrekken van belangrijke informatie, het treffen van ruimtelijke en milieu voorzieningen die ondersteunend werken en het begeleiden van al dan niet startende ondernemers bij allerhande zaken van het bedrijf en helpen het imago van deze sector te verbeteren. Tenslotte ook het helpen vinden van nieuwe werkgelegenheid bij noodzakelijke sluiting van het bedrijf.
- Vergroten van het eigen gemeentelijke werkgelegenheidsbeleid door meer ruimte en mogelijkheden voor jongeren, allochtonen en vrouwen in het gemeentelijke ambtenaren apparaat en bij de door de overheid gesubsidieerde instellingen.
- Afrekenen met aparte eilanden in het economische en werkgelegenheidsbeleid door stimuleren van meer samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en arbeidsmarkt, tussen gelijksoortige voorzieningen in de nabuurgemeenten, tussen gemeenten en provincie bij de ontwikkeling van regionale structuurplannen, bij maatschappelijk en verantwoord duurzaam ondernemen, bij acquisitie en bij het binnen halen van (Europese) subsidies.
- Mensen van 57,5 en ouder blijven vrijgesteld van de re-integratieverplichtingen. In overleg kunnen zij zelf kiezen (en voorstellen doen) of zij toch een traject met verplichtingen willen aangaan (flexibiliteit).
- Alleenstaande ouders met kinderen tot 12 jaar wordt vrijgesteld van de sollicitatieverplichting. In overleg met de gemeente kunnen zij zelf kiezen (en voorstellen doen) of zij toch in deze vrijgestelde periode één of andere verplichting in deze willen aangaan (flexibiliteit).
- Mensen voor wie na (medische) indicatie bepaald is dat zij de zorg moeten hebben voor iemand anders of voor een familielid en daardoor niet in staat zijn om gedurende de zorgperiode te werken worden voor die periode vrijgesteld van de sollicitatieverplichting. Deze mensen kunnen zelf bepalen (en voorstellen doen) of zij in deze zorgperiode toch een bepaalde verplichting willen aangaan (flexibiliteit).
- Sociaal Delfzijl accepteert niet dat mensen langdurig werkloos worden. Sociaal Delfzijl wil daarom nieuwe experimenteren invoeren. Bijvoorbeeld het oprichten van een eigen gemeentelijke re-integratiebureau dat mogelijk samenwerkt met buurgemeenten. Een eigen gemeentelijk bureau dat nauw samenwerkt met bedrijven en onderwijsinstellingen (publiek – private samenwerking). Dit kan in de vorm van “Werkcentra” van gemeenten en bedrijven waar toeleiding, opleiding/training en plaatsing van werkzoekenden plaatsvindt. Zie voor deze Werkcentra de vestigingen in Oost Groningen. Dit in plaats van het uitbesteden aan zwaar commerciële re-integratiebureau's.

- Het principe “Werk bovenuitering” mag niet slaafs worden opgevat. Het werken met behoud van uitkering kan alleen maar verplicht gesteld worden als klant concreet uitzicht heeft op uitplaatsing in een reguliere baan met een normale bezoldiging. De nadruk moet liggen op gerichte projecten, stage en/of scholing, die als doel hebben de arbeidskansen te vergroten. De klant mag niet monddood gemaakt worden en moet de ruimte krijgen om zelf met voorstellen voor vergroting van zijn/haar arbeidskansen te komen.
- Sociaal Delfzijl vindt dat mensen die niet in staat zijn om volledig deel te nemen aan het arbeidsproces, maar wel via vrijwilligerswerk een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de samenleving, hiervoor een normale vrijwilligersvergoeding dienen te ontvangen. Een vergoeding conform de regels die binnen de wet zijn toegestaan en geen douceurtje.
- De ontwikkelingen in de Eemsdelta zijn zo belangrijk voor de economie van Delfzijl dat deze ontwikkelingen krachtiger ondersteund moeten worden. Bijvoorbeeld door vele vormen van samenwerking met bedrijven zoals ook een gezamenlijke promotie.
- De mogelijkheid om een relatie te leggen tussen het doel van een heffing/belasting en de besteding daarvan moet voor wat betreft de noodzaak om kostendekkend te werken onderzocht worden waar en in welke mate een dergelijk beleid mogelijk en zinvol is.
- Sociaal Delfzijl wil experimenteren met projecten waar de gemeente jaarlijks zelf een aantal werklozen in dienst neemt via een vorm van gesubsidieerde arbeid. Juist met betrekking tot mensen die (tijdelijk) een terugslag hebben, heeft de overheid een verantwoordelijkheid. Dit kan door opleidingen maar ook door gesubsidieerde arbeid (dat is echt werk, vaak met een publieke functie, zoals stadswachten).
- Economie en werk worden bevorderd als er ook een goede ontsluiting van Delfzijl is. Sociaal Delfzijl wil hoge prioriteit geven aan deze ontsluiting die voor Delfzijl op zowel de weg als over water mogelijk moet zijn. Wij geven prioriteit aan een goede infrastructuur.
- De kansen om de industriële sector uit te breiden en tegelijkertijd te differentiëren moeten benut worden door een betere promotie van de mogelijkheden en door het scheppen van randvoorwaarden om dit mogelijk te maken zoals het aantrekken van bedrijven die voor onderhoud en allerlei vormen van ondersteuning van deze industrie kunnen zorgen.

4. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Op het gebied van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting ligt een zware opgave voor de gemeente Delfzijl. Er is een herstructurering gaande en nog niet goed afgerond. De weerzin tegen slopen wordt steeds groter en er woedt een economische crisis. Tegelijkertijd heeft de gemeente samen met de provincie een grotere rol gekregen bij de formulering van het ruimtelijk beleid. Er is tevens een opgave om alle bestemmingsplannen die ouder zijn dan 10 jaar te actualiseren.

Het geld voor investeringen ontbreekt grotendeels. Tegelijkertijd vragen delen van Delfzijl zoals het centrum en de dorpen om nieuwe ontwikkelingen. De voorspellingen over de demografische ontwikkelingen zijn somber. Groei kan niet meer als uitgangspunt genomen worden. Wat dan wel.

Het rare is dat voor Delfzijl en Regio ook sprake is van de unieke situatie in de Eemdelta waar groei mogelijkheden zijn voor havens, energie en industrie. Sociaal Delfzijl vindt dat voortgaande keuzen mogelijk zijn in de ruimtelijke ordeningsfeer en in de volkshuisvestingsfeer als deze keuzen in samenhang genomen worden met de groei en werkgelegenheid die de Eemdelta biedt. Dat betekent dat Sociaal Delfzijl voorstander is van een integrale ruimtelijke visie met aandacht voor wonen, infrastructuur, werkgelegenheid, natuur, recreatie, kansrijke industriële sectoren en aanverwante diensten.

Binnen deze integrale ruimtelijke visie moet het mogelijk zijn om ook rekening te houden met de veranderde samenstelling van de bevolking, met de andere woonbehoeften en het gewenste niveau van voorzieningen. Een andere behoefte op de woningmarkt in Delfzijl is de behoefte aan huisvesting voor jongeren en ook specifiek huisvesting voor studenten. Verder is het duidelijk dat door scherpere regels en stringentere wetten de vestiging van industrie in dichtbevolkte streken moeilijk is. Dit biedt voor Delfzijl ook kansen om een aantrekkelijke vestigingsplaats te zijn. Sociaal Delfzijl vindt daarom dat er naast bedreigingen er ook veel kansen zijn om een goed ruimtelijk en volkshuisvestingsbeleid in Delfzijl te voeren.

Binnen dit beleid is er ook ruimte voor specifieke aandacht voor duurzaamheid. Uit onderzoek blijkt dat er binnen Delfzijl kansen zijn voor bio-energie en voor windenergie. Dit biedt nog meer aantrekkelijkheid voor Delfzijl als vestigingsplaats.

Sociaal Delfzijl vindt dat de promotie van Delfzijl als aantrekkelijke vestigingsplaats tot nu toe te weinig en te versnipperd heeft plaatsgevonden. De gemeenten en provincie ontberen een goed plan van samenwerking zowel inhoudelijk al thematisch. Sociaal Delfzijl ziet dit als een speerpunt van haar inzet op het ruimtelijke, woon en vestigingsbeleid. In Delfzijl zijn er wijken waarvan de woningen aan verbetering toe zijn. Verbeteringen tegen de achtergrond van de nieuwe woonbehoeften en nieuwe woongroepen. Wijkvernieuwing is noodzakelijk en heeft verscheidene doelen. Voor Sociaal Delfzijl gaat het vooral om de huur- en koopwoningen aan ten passen aan de eisen van de tijd. Het gaat ook om het verbeteren van de woonomgeving voor de bewoners. Op deze wijze wordt verloedering van de wijken voorkomen. Sociaal Delfzijl is tegen massale sloop van woningen, maar kan billijken dat selectief nieuwbouw plaatsvindt om duurzaam en aanpasbaar bouwen mogelijk te maken. Bijvoorbeeld levensloopbestendige woningen bouwen. Voor Sociaal Delfzijl staat de leefbaarheid voorop en wat vooral moet gebeuren is ervoor te zorgen dat de bewoners in de wijk kunnen blijven wonen door ook de voorzieningen op peil te houden. De opgave is te voorkomen dat er sociale segregatie ontstaat, dat voorzieningen verdwijnen en dat sociale problemen toenemen.

Actiepunten

- Sociaal Delfzijl wil een duidelijk en niet voor velerlei uitleg vatbare ruimtelijke ordeningsbeleid. Dit betekent dat ruimteclaims die kunnen ontstaan voor wonen, werken, verkeer, groene ruimte, landbouw, water en recreatie vooraf goed afgewogen moeten worden en van een solide besluitvorming worden voorzien. De gemeenteraad moet bij iedere nieuwe raadsperiode inzetten op een integraal samenhangend ruimtelijk beleid. Het oude beleid moet in deze zin tegen het licht gehouden worden en nieuwe kaders moeten er aan toegevoegd worden.
- Het is duidelijk dat op de woningmarkt de afstemming van vraag en aanbod fricties zal blijven vertonen. De woningbouwopgave voor Delfzijl moet daarom gebaseerd zijn op nieuwbouw waar nodig en revitalisatie waar mogelijk.
- Bij nieuwbouw moet overwegend rekening gehouden worden met de bouw van levensloopbestendige woningen. Dit om Delfzijl aantrekkelijk te houden voor jonge gezinnen, gezinnen van middelbare leeftijd en voor ouderen.
- De mogelijkheden voor revitalisatie van goedkope huur- en koopwoningen moet blijven om te voorkomen dat betaalbare woningen uit Delfzijl verdwijnen en mensen massaal de wijk uit worden gejaagd. Revitalisatie dient gelijke tred te houden met het op peil houden en brengen van voorzieningen in een wijk.
- Extra aandacht dient besteed te worden aan de woonwensen van mensen, die tengevolge van deze grootscheepse herstructurering moeten verhuizen. Indien deze woonwensen te billijken zijn dienen zij gehonoreerd te worden.
- Speciale aandacht dient er te zijn voor de woonwensen van jongeren. Dat betekent ook dat er betaalbare huur en koopwoningen in voldoende mate gebouwd moeten worden. Daarnaast moet er speciale aandacht zijn voor de concentratie van de met deze groep gepaard gaande voorzieningen in de omgeving van deze woningen.
- Seniorenwoningen en voorzieningen voor ouderen dienen voldoende voorhanden te zijn in de gemeente.
- Sociaal Delfzijl vindt dat de gemeente controle moet kunnen uitoefenen op het beheer en toewijzing van woningen. Dit om scheefgroei en discriminatie te kunnen voorkomen.
- Een beleid om zelf en verantwoord door de gemeente gronden te verwerven moet voortgang kunnen vinden. Hierdoor kan de gemeente de regie bij de realisatie van bouwplannen houden. Sociaal Delfzijl wil dat dit zorgvuldig gebeurd en ook bij het inzetten van de Wet Voorkeursrecht.
- Voor de nieuwe raadsperiode van 2010 – 2014 moeten de oude bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar geactualiseerd zijn.
- Sociaal Delfzijl wil dat bij alle ruimtelijke en structuurplannen de samenwerking tussen de gemeente, de marktpartijen, de provincie Groningen en de OMD overwogen moet worden en voorzien zijn van duidelijke afspraken en door de raad te controleren activiteiten.
- Sociaal Delfzijl is tegen verdere gemeentelijke herindelingen op korte termijn. Onze burens zijn leuk, maar we hoeven niet met elkaar in één bed te slapen.

5. Openbare orde, verkeer en veiligheid

Wonen in Delfzijl moet zekerheid bieden voor een veilige leefomgeving. In iedere buurt, wijk of dorp. Iedere burger van Delfzijl moet daarop kunnen rekenen. Een aantal sectoren verdienen de aandacht te weten:

- De verkeersveiligheid;
- De havenveiligheid;
- Het Stadstoezicht;
- Bestrijding van rampen

Op al deze terreinen dienen wij een visie en een actieplan te hebben. In deze visies is het belangrijk om waar nodig samen te werken met andere buurgemeenten. Zeker daar waar de mobiliteit in het algemeen het gemeentelijk niveau ontstijgt. De visie dient uit te gaan van een goed gebruik van alle infrastructuur en van een goede afwikkeling van het verkeer en vervoer binnen de gemeente. Zaken als leefbaarheid, bereikbaarheid, veiligheid en milieuvriendelijkheid spelen hier een rol. Speciale aandacht dient er te zijn voor het openbaar vervoer en de fiets. Voor de havenveiligheid vindt Sociaal Delfzijl het goed dat er protocollen worden gemaakt om deze veiligheid te kunnen handhaven. Verder ontstijgt deze handhaving ook het gemeentelijk niveau waardoor samenwerking met de regiopolitie, met de provincie, rijkswaterstaat enz. nodig is. Het stadstoezicht kent twee kanten namelijk de kant waar van de burgers een eigen rol wordt gevraagd en de kant waar politie, stadstoezicht en particuliere beveiligers een rol spelen. Belangrijk is de regie in deze die in handen van de gemeente moet blijven. De rampenbestrijding kent een intergemeentelijke dimensie en het is een goede zaak dat dit in DEAL verband wordt opgepakt.

Actiepunten

- In deze raadsperiode dient de aandacht voor veilige fiets en schoolroutes te blijven. Het functioneren daarvan zal worden geëvalueerd. Verkeersveiligheid moet in deze raadsperiode extra aandacht krijgen.
- De criminaliteit in Delfzijl stijgt fors. Het stadstoezicht moet verhoogd worden. De roep van meer blauw op straat moet eindelijk vorm krijgen in Delfzijl vooral in de weekenden.
- Tot nu toe is een zigzag parkeerbeleid gevoerd. Sociaal Delfzijl wil meer gratis parkeren in het centrum. Dit kan door invoeren van speciale zones met een parkeerschijf waardoor te lang parkeren wordt voorkomen. Parkeermiddelen als hefboomsystemen en betaalautomaten kunnen gebruikt worden om winkelend publiek gedurende een bepaalde periode gratis te laten parkeren.
- Sociaal Delfzijl is voorstander van vrij openbaar vervoer voor senioren vanaf 65 jaar binnen de regio.

- Sociaal Delfzijl is voorstander van goede openbare vervoersvoorzieningen naar het centrum en naar de dorpen. De bereikbaarheid van winkels, bedrijven en instellingen is essentieel hierbij.
- Zwaar verkeer moet uit woonwijken geweerd worden en waar nodig gekanaliseerd naar speciale aangewezen zones.
- Bij het aanleggen van wegen, straten en pleinen moet het gaan om de verkeer- en loopveiligheid. Het aanleggen van allerlei rotondes kan juist deze veiligheid belemmeren. De inzet moet zijn om het gedrag van de gebruiker te beïnvloeden, een goede openbare verlichting aan te brengen en de nadruk te leggen op kwetsbare groepen zoals gehandicapten. Ook snelheidsremmende maatregelen als het instellen van een 30 km gebied en kattenruggen helpen niet als niet ingezet wordt op gedragverandering.
- Een goede ontsluiting (weg, spoor en water) van Delfzijl moet de opgave voor het nieuwe college zijn.
- Voor onder andere natuurliefhebbers moeten begaanbare wandelroutes worden aangelegd.
- Gehandicapten moeten gratis op straat kunnen parkeren. Een deel van hen is voor hun vervoer volledig afhankelijk van een auto.
- Sociaal Delfzijl wil aandacht voor een beter fietsenstallingen beleid en een fietsendiefstal beleid.

6. Onderwijs en sport

Bij het onderwijs gaat het om een kwalitatief goede onderwijsinfrastructuur in Delfzijl. Wij willen jonge mensen instaat stellen om tot mondige burgers uit te groeien. Wij kunnen dan van hen verwachten dat zij bijdragen aan de opbouw van de samenleving. Zij dragen dan essentiële normen en waarden uit. Sociaal Delfzijl wil mensen op het gebied van onderwijs en educatie niet alleen een eerste, maar ook een tweede kans geven. De kansen geven kunnen wat ons betreft niet vroeg genoeg beginnen. Starten bij de voor- en voerschoolse educatie achten wij daarom essentieel. Belangrijk is om de komende periode meer aandacht te geven aan het beroepsonderwijs. Zeker in relatie tot de kansen en vragen die vanuit de ontwikkelingen in de Eemsdelta regio mogelijk worden. De afstemming onderwijs en arbeidsmarkt is een belangrijke peiler van dit beleid. Verder wordt in Delfzijl ingezet op het Brede scholen concept. Sociaal Delfzijl wil, dat daarmee door wordt gegaan.

Tweedekans onderwijs is nodig bij het voorkomen en bestrijden van de gevolgen van onderwijsachterstand. In dit geval gaat het niet alleen om de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt, maar om meer afstemming. Wij denken dat ook afstemming moet zijn met welzijnsinstellingen en jeugdzorginstellingen. Wij denken dat ook afstemming moet zijn met zelforganisaties van minderheden. Sociaal cultureel werk, voor- en naschoolse activiteiten,

cursussen en allerhande opvoedingsondersteunde projecten kunnen helpen deze achterstanden weg te werken. Achterstanden in taal en het voorkomen van etnische segregatie. Al jaren speelt het probleem van het vroegtijdig schoolverlaten. In deze periode zal er ook extra aandacht voor moeten zijn.

Er ligt een basis document over sport en bewegen met daarin opgenomen een aantal richtinggevende kaders. De gemeente Delfzijl wil sterk inzetten op een gezonde gemeenschap waarbij sport en bewegen als een logisch onderdeel gezien wordt van een gezonde leefstijl. Sport en bewegen dienen dan ook bij te dragen aan een gezond Delfzijl. Deze inzet is ook de inzet van Sociaal Delfzijl. Belangrijke peilers voor Sociaal Delfzijl zijn wel zaken als de breedtesport (ook in relatie met scholen) en het blijven investeren in bestaande en nieuwe sportaccommodaties. Sociaal Delfzijl wil sterke verenigingen die op eigen benen kunnen staan in Delfzijl behouden.

Actiepunten

- Sociaal Delfzijl wil dat aandacht blijft voor zowel 1^e kans als ook 2^e kansonderwijs. De inzet blijft het halen van een startkwalificatie.
- Voor- en vroegschoolse onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind en daar zal op ingezet worden.
- Achterstanden vooral bij minderheden kunnen het beste bestreden worden door een combinatie van afstemmingen zoals afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt, afstemming tussen onderwijs, educatie en welzijn en afstemming tussen onderwijs, educatie en jeugdzorg. Het gaat erom dat voorzieningen als onderwijs, educatie, welzijn en jeugdzorg in voorkomende gevallen samenwerken.
- De inzet op het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten moet ook in deze periode blijven.
- Sociaal Delfzijl gaat wil alle problemen die er met onderwijshuisvesting zijn in deze periode oplossen.
- Het concept van de Bredeschool blijft voorrang hebben.
- Sport en bewegen moet een zaak zijn van zowel de gemeente als van marktpartijen.
- Het moet vooral de breedtesport zijn waar in geïnvesteerd moet worden.
- Sterke sportverenigingen moeten samenwerken met de gemeente en de inzet van de gemeente moet zijn om deze verenigingen te behouden voor Delfzijl.
- Speciale aandacht moet er zijn voor sport aan gehandicapten.

7. Gemeente financiën

Er zijn altijd meer wensen dan er betaald kunnen worden. Sociaal Delfzijl is daarom voorstander van een verantwoord en goed financieel beleid. Het college moet sluitende en overzichtelijke begrotingen leveren aan de raad. De overzichtelijkheid geldt ook voor andere aan de raad te leveren financiële documenten zoals meerjarenperspectief, jaarrekening, tussentijdse budgetrapportages en de comptabiliteitsoverzichten. Raadsleden van Sociaal Delfzijl zullen geleerd worden om kaders te stellen en voorstellen te doen die steeds voorzien zijn van een dekking. Dit zal ook geëist worden van de andere fracties en van het college. Elk beleid van het gemeentebestuur zal zich moeten vertalen in de benodigde financiële middelen om deze plannen uit te voeren.

Sociaal Delfzijl wil dat wat door de gemeente in rekening gebracht wordt aan de burger inzichtelijk en juist is. Een duidelijke vertaling van de diensten naar de behorende kosten. Sociaal Delfzijl vindt dat in principe tarieven en retributies kostendekkend moeten zijn. Wel wil Sociaal Delfzijl in voorkomende gevallen waar duidelijk een problematische situatie aan ten grondslag ligt de mogelijkheid open laten voor een uitzondering. Mensen die in schrijnende situatie verkeren, mogen best gebruik maken van een individuele kwijtscheldingsregeling.

De gemeenteraad heeft te allen tijde het budgetrecht. Kaderstellen en toetsen op doelmatigheid en doeltreffendheid moeten serieus genomen worden.

Het financieel beleid moet simpel gehouden worden. Overschotten en meevallers (onderbestedingen, onderuitputting) dienen terug te vloeien in de algemene middelen. Bij het bespreken van de jaarrekening kan de raad een nieuwe of weer dezelfde bestemming aangeven. De raad kan ook besluiten vooralsnog geen bestemming aan een vrijval te geven. Sociaal Delfzijl vindt dat wanneer er sprake is van onderbesteding het college de transparantie moet nastreven en aangeven wat de redenen zijn van deze onderbesteding.

Een andere simpele principe is dat gewaakt moet worden dat structurele uitgaven gedekt worden uit incidentele middelen. Het gemeentefonds is een belangrijk fonds ter ondersteuning van het financieel beleid van de gemeente. Via het Gemeentefonds sluist het Rijk centraal geïnde belastingen terug naar de gemeenten. Het doel van deze verdeling is om de ongelijkheid in het voorzieningsniveau tussen gemeenten weg te nemen. De eigen gemeentelijke belastingen en de vermogenswinsten van de gemeenten kunnen wel voor ongelijkheid blijven zorgen. Het is het belangrijk om aan de burgers van Delfzijl duidelijk te maken waar de gemeente het belastinggeld aan heeft besteed. De OZB (Onroerende Zaak Belasting) is een dergelijk forse jaarlijkse belasting. Sociaal Delfzijl vindt dat de OZB slechts trendmatig mag worden verhoogd.

Sociaal Delfzijl vindt dat de lokale lasten binnen de perken moet blijven en er mogen geen extra kosten geheven worden om slecht financieel beleid (overschrijdingen) te dekken.

Actiepunten

- De OZB mag in deze raadsperiode slechts trendmatig worden verhoogd en mag niet als melkkoe dienen.
- De uitvoering van het gemeentelijk financieel beleid moet simpel zijn. Niet meer uitgeven dan je in kas hebt. Minder uitgegeven dan gepland betekent vooralsnog sparen van het overschot.
- Raadleden van Sociaal Delfzijl moeten voor alles wat ze willen uitgeven eerst het geld hebben gevonden. Dit moeten zij ook van hun collega's eisen.
- Het college is gehouden om goede en inzichtelijke verantwoordingen af te keveren.
- Gewaakt moet worden dat structurele zaken niet met incidentele middelen worden gedekt.

Delfzijl, Oktober 2009